

НА ФОРУМУ О ЈАВНИМ НАБАВКАМА УКАЗАНО НА ПРОБЛЕМЕ ТОГ СИСТЕМА

Корупција годишње прогута 63 милиона

■ На јавне набавке годишње оде 12 одсто БДП-а, због чега је важно да тај систем буде одговоран, транспарентан и да се добије најбоља вриједност робе, услуга и радова за новац који држава, односно ми као порески обвезници, улажемо у цијели процес, оцијенио је Вук Мараш

Најмање 63 милиона еура сваке године у Црној Гори на сумњив начин потроше различити органи на државном и локалном нивоу, па је недопустиво да годишње „бацимо“ на десетине домова, школа и вртића због неперфектности система јавних набавки, оцијенио је на Форуму јавних набавки, који је организовала Мрежа за афирмацију невладиног сектора (МАНС). Директор Мониторинг програма МАНС-а Вук Мараш истакао је да је област јавних набавки страховито важна, те да је само током прошле године преко система јавних набавки утрошено скоро 430 милиона еура.

– Говорим о 12 процена бруто домаћег производа (БДП). Убједљиво највише новца се троши кроз овај систем и из тог разлога нам је важно да буде одговоран, транспарентан и да се добије најбоља вриједност робе, услуга и радова за новац који држава, односно ми као порески обвезници, улажемо у цијели процес. Процјене Европске уније (ЕУ), које су рађене за потребе њихових земаља чланица, говоре да отприлике 15 одсто новца који се утроши на јавне набавке заврши у сивим токовима, односно у мањој или већој мјери бива узето за коруптивне активности. Ако то преведемо на новчане токове Црне Горе, најмање 63 милиона еура сваке године у Црној Гори упитно потроше различити органи на државном и локалном нивоу – оцијенио је Мараш.

Упозорио је да су последице неадекватног система јавних набавки катастрофалне за цијело друштво.

– Говоримо о томе да грађани губе новац, да јавна управа не добија оно што јој је потребно, а на исти начин убија се здрава привреда, која је мотор развоја сваке државе, а мора бити и у Црној Гори. Систем

јавних набавки много је лакше унаприједити у Црној Гори јер смо мала земља – сматра он.

Мараш је указао да у Црној Гори постоји 648 обвезника примјене закона, али и да на тако малом броју имамо велики број кршења закона.

– Скоро 20 одсто наручилаца је у 2015. спроводило јавне набавке без плана, што је основ за било коју активност. Скоро 10 одсто није доставило извештај Управи о спроведеним набавкама, а скоро пет одсто је прекорачило непосредне споразуме. То је недопустиво

понашање. Према подацима Управе за инспекцијске послове, неправилности су констатоване у скоро сваком сегменту – објаснио је он.

Директор Управе за јавне набавке Мерсад Мујевић указао је на недостатке важећег Закона о јавним набавкама, наводећи да су они дали хитну основу за изразу новог акта. Он је подсетио да је влада у децембру прошле године донијела Стратегију развоја јавних набавки, чији су циљеви побољшање система јавних набавки кроз стално надгледа-

ње и спровођење неопходних регулаторних промена, ојачан приступ јавним финансијама, повећање транспарентности и протока информација, праћење актуелних трендова кроз нови пакет директива који се односи на охрабривање и кориштење зелених, друштвено-одговорних и иновативних набавки и подршка малим и средњим предузећима.

Он је указао да је политичка стварност довела до тога да од априла „моле да се формира радни тим“ и да се крене са изградом закона.

– У Бриселу смо напоменути да треба брзо да радимо на том закону, а да ће и бриселској администрацији требати доста времена да прочита оно што смо ми написали – казао је Мујевић на јучерашњем форуму.

Он је оцијенио очигледним да је у садашњем Закону о јавним набавкама постојала опструкција у његовом спровођењу, како понуђача, тако

и наручилаца који су покушавали да пронађу слабе тачке у регулативи. Директор управе је казао да ће новим законом, који би требало да се нађе пред парламентом у првој половини наредне године, настојати да онемогућимо злоупотребе и побољшају сами закон како би имао ефикаснију примјену.

– Нарочито ћемо посветити пажњу промјени казнене политике – рекао је Мујевић.

Он је навео да је најчешће злоупотребљавано право на жалбу које су у неким случајевима подношене и прије објављивања тендерске документације.

– Догађа се да понуђачи састављају и такву тендерску документацију да се унапријед види ко ће добити посао. А има таквих случајева да се по завршетку тендерске процедуре мјесецима не доноси одлука како би, утисак је, најбољи понуђач одустао од понуде – истакао је Мујевић.

Вршилац дужности шефа политичке секције Делегације (ЕУ) у Црној Гори Аналија Ђансантис указала је да је с обзиром на средства која су укључена у поступке јавних набавки, овај систем од великог значаја. Она је упозорила да Црна Гора треба да усклади своје национално законодавство са законодавством ЕУ и да успостави независне институционалне капацитете.

Марк Вајнберг, шеф Одјелуња за медије и културу у Амбасади САД у Црној Гори, казао је да је рјешавање овог питања једини начин да друштво оствари напредак у свим областима. Навео је да ће само јасна правила и безбједна инвестициона клима привући инвеститоре какве Црна Гора жели.

Руководилац Сектора за правне и опште послове Привредне коморе Александар Митровић појаснио је да у систему јавних набавки постоји разумевање и сам спровод поступке јавних набавки.

– Некад понуђачи не могу адекватно да припреме понуду у складу са одговарајућом тендерском документацијом, која није припремљена на адекватан начин у складу са правилима струке и посебним прописима – казао је он.

Форум је организовао МАНС у сарадњи са Управом за јавне набавке, Привредном комором (ПКЦ) и Координационим тијелом за праћење спровођења Стратегије развоја јавних набавки до 2020. године. А.О.

ФЛЕШ

Ајкунићу дали 300 еура

Након писања „Дана“ Министарство рада и социјалног старања уплатило је породици Бехима Ајкунића 300 еура на име једнократне новчане помоћи. Из тог ресора нашој редакцији је саопштено да је Ајкунић конкурисао код Главног града Подгорица за рјешавање стамбеног питања.

Тешко обољели Подгоричанин Бехим Ајкунић једини је старатељ четворо малолетне дјеце, од којих је једно особа са инвалидитетом, а тешку животну ситуацију у којој се налазе додатно компликује то што је фактички бескућник. Новац који добије на име социјалне помоћи Ајкунић даје зеленацима којима је дужан око 1.500 еура.

М.С.

Донирали књиге

Савјетодавни комитет НВО ЛГБТ форум Прогрес понудио је стручну помоћ при тумачењу и обради ријечи и појмова у сфери људских права ЛГБТ особа, а библиотеци Црногорске академије наука и умјетности (ЦАНУ) достављена су издања која помажу прихваћање и разумевање људских права ЛГБТ особа и кориштење правилних појмова.

– Неопходно је да се Рјечник ЦАНУ, као највише националне научне и умјетничке институције, ослободи непотребног конзервативизма и да садржи историјске и савремене, истините и међународно прихваћене дефиниције и појмове. Поддржавајући полазну интенцију и укупан рад ЦАНУ да Рјечник националног језика спада у основне текстове црногорске културе и да представља њену идентитетску легитимацију предлажемо да се интензивира већ започети рад на потребним корекцијама текста првог тома – кажу из Прогреса.

М.С.

Еколошки отисак

Сваки појединац својом дјелатношћу наноси штету животнијој средини, али сви појединачно можемо и треба да предузмемо озбиљне кораке како бисмо смањили емисије гасова који доприносе ефектима стаклене баште, поручено је из Грин хоума. Објашњавају да карбонски отисак представља укупну количину гасова са ефектом стаклене баште који произведе директно и индиректно индивидуе или друштва.

А.О.

НА КОНФЕРЕНЦИЈИ НВО ЦЕМИ САОПШТЕНО

Бесплатну правну помоћ тражила 2.453 лица

У Црној Гори су, од 2012. до 2015. године, поднесена 2.453 захтјева за бесплатну правну помоћ, од којих је одобрено око 80 одсто, саопштено је на конференцији Центра за мониторинг и истраживање (ЦЕМИ). Директор правног одјелуња ЦЕМИ-ја, Владо Дедовић, оцијенио је на конференцији поводом представљања активности у оквиру пројекта „Три права за грађане: приступ информацијама, савјетовање и правна помоћ (ТРИ-ПЛЕ А)“ да је у претходних пет година држава уложила значајне напоре на обезбјеђивању ефикасног приступа судовима путем увођења института бесплатне правне помоћи.

Он је казао да је у Црној Гори отворено 15 канцеларија за бесплатну правну помоћ при основним судовима, а преко рада канцеларија заинтересовани су, како

је навео, имали могућност да се информишу и савјетују у погледу правних проблема.

Дедовић је у ПР центру саопштио да је за систем бесплатне правне помоћи, преко судских поступака у Црној Гори, потрошено 234.000 еура, што није много и оправдава његово увођење.

Генерални директор Директората за правосудје у Министарству правде Маријана Лаковић Драшковић подсетила је да се Закон о бесплатној правној помоћи примјењује четири и по године.

Представник ЕЦАС-а Кенан Хаџимусић казао је да је за пројекат одабрана 21 организација из Западног Балкана и Турске, којима су додијељени грантови за пројекат. Свака држава је, како је навео, одредила приоритетне области које морају бити уна-

пријеђене током пројекта како би се грађанима омогућило лакши приступ правди.

Извршни директор Удружења младих са хендикепом Црне Горе (УМХЦГ) Марина Вујачић казала је да без обзира на то што систем бесплатне правне помоћи и закон нуде доста могућности, постоји проблем да је онемогућен приступ већини судова у Црној Гори особама са физичким инвалидитетом.

Сарадник на програмима у Центру за грађанско образовање (ЦГО) Мира Поповић рекла је да та организација пружа бесплатну правну помоћ са фокусом на различите проблеме са којима се грађани сусрећу у раду и поштовању уговора о раду, запошљавању у државној управи, имовинским правима, поступцима за добијање одређених јавних статуса, праву на образовање и

Конференција ЦЕМИ-ја

дискриминацију.

Члан Савјета Агенције за заштиту личних података и слободан приступ информацијама Црне Горе Раденко Лацмановић казао је да је то тијело, закључно са 30. јуном ове године ријешило 721 жалбу за слободан приступ информацијама.

– Од тога смо обуставили 220 поступака, 243 жалбе су усвојене због ћутања администрације. Ако се настави овај тренд у 2016. години, у односу на прошлу годину, имаћемо више од 50 одсто жалби у случајевима ћутања администрације – навео је Лацмановић. М.С.

Анализа рада РТЦГ

Центар за грађанско образовање (ЦГО) данас ће представити извештај „Кроз чије погледе нам РТЦГ представља црногорску реалност?“. Из ЦГО-а објашњавају да је фокус анализе био на прегледу гостовања представника политичких партија, јавних институција и органа државне управе, синдиката, привреде, невладиних организација и академске заједнице, у информативно-политичким емисијама РТЦГ.

А.О.